

Тіхонова Н.
«Вирощування» екологічно свідомого споживача
Національний університет харчових технологій
E-mail: juzik_n@mail.ru

Сьогодні бути здоровим модно. Радіо, телебачення, глянцева журналістика кожного дня пропонують нам займатись фітнесом, відвідувати «спа» та корисно харчуватись. Здоров'я людини розглядається, як головний елемент успішності і навіть, як індикатор певного достатку. Виробники використали вдалий маркетинговий хід, зігравши на екологічних настроях, які стали актуальними і в УВ погоні за споживачем виробники харчових продуктів пропонують «екологічно чисті», «натуральні», «органічні» та «біопродукти». А чи існує між ними різниця? Що корисніше «біо-» чи «еко-»? Що доступніше «натуральне» чи «органічне»? Відповіді впливають з означень цих продуктів.

Екологічно чистий продукт – це продукт, який не містить в своєму складі шкідливих домішок у концентраціях, небезпечних для природного середовища, тварин, рослин та здоров'я людей. До того ж під час виробництва такої продукції має місце мінімальний негативний вплив на навколишнє середовище [1 Н.Галечьян, Ю.Гусева 2009р.].

Біопродуктами в Україні зазвичай називають ті, до складу яких входять корисні мікроорганізми, пробіотики та інші функціональні добавки. На відміну від України в країнах ЄС позначенням «біо-» або «еко-», маркують органічні продукти.

Натуральний продукт – це продукт виготовлений з натуральної сировини, а не шляхом розбавлення концентратів чи з використанням синтетичних складових. Але походження натуральної сировини може бути не зовсім «натуральне» (синтетичні мінеральні добрива, засоби захисту рослин та тварин та т.ін.)

Органічні продукти – це такі продукти, при виробництві яких:

- у рослинництві заборонено використовувати ядохімікати для боротьби з бур'янами, шкідниками й хворобами рослин, а також мінеральні добрива синтетичного походження, при цьому захист рослин здійснюється переважно препаратами натурального походження, а для живлення ґрунту й рослин використовуються органічні добрива;
- категорично заборонене використання генетично модифікованих організмів;
- у тваринництві не дозволяється застосовувати стимулятори росту, гормони й антибіотики, а для лікування тварин використовуються профілактичні засоби й гомеопатичні препарати.[2 Офіційний сайт Федерації органічного руху України, 2009р.]

До того ж, органічною продукцією може вважатись лише та, що вирощена на ґрунтах через три роки, протягом яких будуть дотримуватись всі вищезазначені вимоги. Продукція, вирощена протягом перших трьох років, буде вважатись «перехідною», тобто це буде продукція перехідного періоду до органічного виробництва.

Під час переробки сировини на органічні харчові продукти не допускається обробка рентгенівськими хвилями, а кількість добавок значно обмежена. Виключається рафінування, дезодорування, гідрогенізація, в продукти заборонено вносити вітаміни, макро- та мікроелементи [3 В.Вовк, 2009р.].

Органічними можуть називатись тільки ті продукти, які вироблені відповідно до затверджених правил (стандартів), а виробництво пройшло процедуру сертифікації у встановленому порядку. При цьому органічна продукція належним чином маркується. На етикетці повинен бути нанесений відповідний логотип, а також інформація про відповідний орган сертифікації. Маркувати свій продукт, як органічний можуть лише підприємства, що пройшли сертифікацію всіх етапів виробництва – починаючи з води, повітря та землі і закінчуючи станом готової продукції.

Виробництво такої продукції є сьогодні дуже актуальним. На думку зарубіжних спеціалістів, в найближчий час ми станемо свідками початку всесвітнього повороту до виробництва сільськогосподарської продукції без пестицидів, гербіцидів і мінеральних добрив. У розвинених країнах органічні продукти займають значний сегмент ринку продуктів харчування, а світовий ринок споживання органічних продуктів складає близько

40 млрд. Євро та має стійку тенденцію до подальшого зростання. Споживачі віддають перевагу органічній продукції, не зважаючи на її більш високу ціну. Її купують люди різного достатку, що свідчить про те, що об'єми споживання органічних продуктів і надалі зростатимуть.

Але незважаючи на позитивні світові тенденції розвитку органічного ринку, за висновками експертів, у найближчі п'ять років український внутрішній ринок споживання органічних продуктів буде знаходитись на стадії формування та початкового розвитку, адже орієнтацію українських аграріїв на зовнішні ринки мотивує об'єктивний платоспроможний попит з боку «старих» органічних ринків. До вирощеної в Україні органічної продукції на сьогоднішній день належить майже винятково сировинна продукція, тобто та, що передбачає подальшу переробку: зернові, бобові та олійні культури. Причому 70% всіх українських органічних продуктів іде на експорт. Експортують переважно в країни ЄС та в Північну Америку. Проте напрямок органічних товарів в Україні все ж розвивається. Цьому сприяє постійний попит на таку продукцію, а тому вона з'являється на полицях дедалі більшої кількості магазинів. У першу чергу це круп'яні та макаронні вироби, деякі олії, джеми, фрукти та овочі, сиропи, соки, сухофрукти, заморожені ягоди, свинина (м'ясо копчене, ковбаси, смалець, сало), тушонка тощо.

В Україні органічні продукти можна купити у супермаркетах мережі «Метро» (по всій Україні), «Чумацький Шлях» (Київ), та магазинах «Натур Бутік» (Київ) під ТМ «Жменька», ТМ «Перевірено». Поки що таких магазинів дуже мало. У Києві наприклад їх менш ніж десяток. Перші магазини, де окремо виділені полиці з органічними продуктами, нещодавно відкрились у Львові, Івано-Франківську та в Коломиї. Але голова правління Федерації органічного руху України Євген Милованов переконаний, що у 2010 році динаміка зростання вітчизняного органічного ринку складе понад 100%. За його словами на європейському ринку наші органічні виробники складають достойну конкуренцію уже понад п'ять років. Цей досвід, здатен стати запорукою розвитку внутрішнього органічного ринку. [4 Н. Білоусова, 2010р.]

А обирати «біо-», «еко-», «натуральне» чи «органічне» все ж таки буде споживач. Але обираючи слід пам'ятати: харчові продукти мають бути не тільки якісними та безпечними, а і корисними для людини.

Перелік посилань:

1. Н.Галечьян, Ю.Гусева Экопродукты в современном мире// Продовольча індустрія АПК.- 2009.-№2.- С.14-17.
2. Офіційний сайт Федерації органічного руху України, 2009р.
3. Вовк В. Світові тенденції розвитку органічного сільського господарства і його перспективи в Україні// www.csi.org.ua
4. Н. Білоусова Натурпродукт – не тільки шлунку, а й економіці... // День. -2010.-№24, <http://www.day.kiev.ua/>